

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno din 12.—, v inozemstvu mesečno din 20.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, pošt. predal 22, telef. 2326. Čekovni račun št. 14.335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja, vsaka beseda din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda din 0.50

Štev. 140 • Maribor, sobota, dne 7. decembra 1940 • Leto XV

Organizacije in njih delovanje

O organizacijah in njih delovanju delavsko ne moremo povedati nič novega. Vse, kar je potrebno za pojmovanje organizacije in za njihovo delovanje, smo že nešteto krat navajali in izrecno poudarjali. Če ponovno govorimo o tem, nas silijo razmere s svojimi posledicami, ki jih ne moremo prezeti. V naših in drugih organizacijah ter v javnem življenju sploh. Nismo pesimisti. To o tem ne dvomimo, bo zdrav in solidaren duh delavskega razreda temeljito premagal s svojim resnim in stvarnim delom ob solidarnosti, ki je navidez precej strta, vendar prodira z nepremagljivo silo zopet na dan.

ker je človek po naravi borec za napredek, svobodo in socialno pravico. To je človekov življenjski nagon, ki je tem bolj živ, čim bolj je napredovala njegova civilizacija.

Boj za socialno pravico mora seveda biti organiziran. Imamo sicer danes dobo organizacij. Toliko najrazličnejših organizacij imamo, da nam je postala beseda že nadležna. In prav ta razcepljenost organizacijskega življenja ustvarja tudi delno razkrojenost in razdrobljenost v vsem javnem življenju. Zakaj, če hočemo voditi borbo za svoje interese, moramo te interese poznati, razumeti in vedeti obenem, da je pri tem potrebna ne le stvarna, ampak tudi duhovna, ideološka in taktična enotnost in solidarnost.

Kaj hočemo s tem povedati? Socialistično in delavsko gibanje sploh je važen pojav v razvoju, ki ima v njem čisto konkretne naloge. V teh nalogah se mora delavstvo združiti z namenom, da vodi napreden boj. Vsak posameznik, vsak jaz, se mora pridružiti močnemu mi in ne le v besedah, ne le v dejanjih, ampak tudi duhovno in miselno.

Delavstvo pa si mora imeti pred očmi samo svojo trezno pamet, enotnost in solidarnost.

Imamo danes težave z razjasnjevanjem teh bitnosti delavskega gibanja. Uverjeni pa smo, da vsak trezen delavec ve, da je le v enotnosti in solidarnosti moč.

Naše gibanje mora biti enotno in solidarno. Naši zakoni so pravila in pravilniki naših organizacij. Naša vest, naša poštenost nam pa vелеva, da te zakone in pravilnike vršimo in izpolnjujemo, ker smo si jih sami postavili in pa zato, da ostanemo močni in postajamo močnejši. Brez teh dolžnosti ni organizacije in ni moči, ki je potrebna.

Na plan ali naj zamudimo priliko obrambe svojih interesov?

Nenapadalni pakt z Madžarsko

Listi pišejo, da je pričakovati sklenitev nenapadalnega pakta z Madžarsko ob priliki poseta madžarskih državnikov in parlamentarcev v Beogradu.

Japonski in ruski razgovor o Kitajski

Japonska vlada je sporočila sovjetskemu poslaniku v Tokiu, da protikomunističen dogovor med japonsko vlado in od Japoncev imenovano takozvano kitajsko vlado v Nankingu ni naperjen proti SSSR. Sovjetska vlada je odgovorila, da se tudi njena politika napram Kitajski ni v ničemer spremenila.

Zadnji boji za Porto Edda in Argirocastro

Italijani poročajo o uspešnem odblijanju grških napadov

At. ag. in Reuter poročata:

Po hudih bojih, ki so se vršili že kakšne tri tedne na zapadnem delu grškega bojišča, so Grki dne 4. decembra zavzeli predmestja пристanišča Porto Edda (Santi Quaranta) ob Otrantski ožini in v notranjosti pokrajine poslednjo vas pred mestom Argirocastrom.

Grške čete so na tem področju napredovale zelo previdno, kajti Italijani so skušali organizirati odpor in so zlasti na tem odseku vrgli v boj mnogo svežih čet, ki so jih pripeljali iz Italije.

Grki so med tem že napredovali po dolini reke Vojuše (naprej od Peremetija) in njenega pritoka, reke Drinos (dalje od kraja Argirocastro), proti kraju Klisura in Tepeleni. — Reka Vojuša se pri Valoni izliva v morje.

Manjše oddelke čet so Grki izkrcali pred kakšnimi desetimi dnevi na obali severno od Porto Edde, ki so jih pripeljali z otoka Krfa. Italijani so poročali, da so del teh čet potolkli.

Dne 3. decembra so grške čete pri svojem prodiranju zavzele kraj Delvinon južno od Argirocastra. Že dalj časa pa so obstreljevale cesto, ki vodi iz Porto Edde v Argirocastro in s tem preprečile premik italijanskih čet. Z zavzetjem Delvinona pod Argirocastrom pa so prišle v posest same ceste. S tem

je usoda pristanišča Porto Edda in Argirocastra zapečaten.

Potek bojev.

Pri Argirocastru so se Italijani utrdili na jugu mesta. Grki pa niso hoteli napasti Argirocastra frontalno, ampak so mesto obšli in sicer na ta način, da so na osrednji fronti, pri Peremetiju, predrli italijansko fronto in se potem z vzhoda in severa približali Argirocastru.

Nato so med Porto Edda in Argirocastrom predrli italijansko fronto in se v obliki klina zarili med oba kraja. — Italijanom je grozila obkolitev pri Porto Eddi in pri Argirocastru.

Zaradi tega so se morali začeti umikati iz obeh krajev in sicer iz Porto Edde, 30 km severno proti Kiameri, iz Argirocastra pa proti Tepeleniju, kjer se steka reka Drinos v Vojušo. Boji na tem področju so se vršili v silno težavnih okoliščinah; na višinah je padel sneg, v nižinah pa je pihala ledeno mrzla burja.

V dolini reke Vojuše so Italijani prepuščali kraj Premeti Grkom.

V bojih pri Peremetiju so Italijani skušali zadržati Grke s tanki, toda niso uspeli. Grki so vjeli 500 Italijanov in se polastili 6 topov. Pri Peremetiju so za-

vzeli Prakeri planino (okrog 2000 m). Pri Podgradcu pa so se Italijani po hudih bojih umaknili s planine, ki je visoka 1700 metrov.

Letalski boji na fronti v Albaniji

(Reuter.) Dne 4. t. m. je bilo v Albaniji sestreljenih 10 italijanskih letal. — Angleška letala so motila italijanski umik v dolini reke Vojuše, v smeri iz Peremetija na Tepeleni. Pri Tepeleniju je bil z bombami porušen nek most. V Porto Edda je bil hudo poškodovan en italijanski rušilec. Nadalje so bile vržene bombe na Valono in Drač.

Italijani o svojih protinapadih

Vojno poročilo iz Rima pravi, da je dne 4. t. m. prišlo na fronti v Albaniji do vrste napadov in protinapadov. Italijanski bombniki in strmoglavci so uspešno bombardirali vojaške naprave, mostove, avto kolone itd. Letala so napadla Krf, Zanti in Prevezi. 5 sovražnih letal je bilo sestreljenih. 2 italijanski se nista vrnila. Podmornica »Delfino« je potopila nek grški rušilec.

Italijani poročajo, da so v vojni z Anglijo sestrelili v novembru na vseh bojiščih 247 letal, sami pa so jih zgubili 47.

Letalski napadi na Anglijo in Nemčijo

Manjši napadi na Anglijo

Nemško vrhovno poveljstvo poroča: Neka podmornica je potopila 6 oboroženih sovražnih ladij z 31.500 tonami. V noči na 3. december so nemška letala napadla Bristol z bombami vseh kalibrov. V noči na 3. t. m. so letala bombardirala Southampton, orožarne, letališča in vojaška taborišča. Bombe so padle tudi na neko tovarno v Greenthamu. Več angleških letal je bilo uničenih na letališču v Sorensu. Kljub neugodnemu vremenu so letala bombardirala vojne cilje tudi v srednji in južni Angliji. Zlasti sta bila bombardirana London in Birmingham. V raznih londonskih okrajih je bilo opaziti 9 požarov in več eksplozij. V noči na 5. december so se napadi na britanske luke nadaljevali in letala so tudi spuščala mine.

Angleški napadi na Nemčijo in Italijo

(Reuter.) V noči na 5. december so angleška letala napadala Düsseldorf v Nemčiji in Turin v Italiji. Razen tega sta bila izpostavljena bombnim napadom Antwerpen v Belgiji in Calais, kjer imajo Nemci v pristaniščih svoja oporišča, iz katerih bi lahko izvedli napad na Anglijo. Bombardirana so bila nadalje razna letališča, pozicije žarometov in topovskih baterij.

Letalci so mogli ugotoviti škodo, ki so jo povzročile bombe.

S teh poletov so se vrnila vsa angleška letala, razen enega, ki je strmoglavilo pri poletu nad Italijo.

Dne 5. decembra, čez dan, je bilo sestreljenih 13 nemških letal in eno angleško, toda pilot se je rešil.

Ameriško-angleški blok

Ameriška pomoč Angliji v kreditih, orožju in trgovskih ladjah.

Ameriška pomoč Angliji se vedno bolj stopnjuje. Ne gre več samo za letala in orožje, ampak tudi za odobritev ogromnih kreditov. — Zakon, ki ga je Amerika proglasila ob izbruhu vojne: Plačaj in odpelj, bo spremenjen. Dobave Amerike Angliji bodo šle na kredit. O tem se danes že javno govori v Zedinjenih državah in znani Ford, o katerem so pred nekaj meseci pisali, da je odklonil izdelavo letalskih motorjev za Anglijo, je sedaj izjavil: Enkrat smo že dali denar za Anglijo in njeno zmagajo, pa ga bomo dali še enkrat.

Nekateri listi pišejo, da bodo Zedinjene države zahtevale, da Anglija zavzame svojo proizvodnjo zlata kot jamstvo za to posojilo. Najbrž pa se to ne

bo zgodilo. Angleški finančni strokovnjak je že prispel v Washington na razgovore.

Zedinjene države bodo dale Angliji tudi trgovinske ladje. Zaenkrat se računa, da bo Anglija dobila okrog 146 novih in starejših ladij in bo s tem skoro docela izravnana škoda, ki jo povzročajo brodovju nemške podmornice.

Glede odnosov med Anglijo in Zedinjenimi državami je treba vedeti, da ne gre samo za sodelovanje dveh držav v sedanjí vojni, ampak, da se pripravlja ogromen gospodarski in političen blok anglosaškega sveta, čigar vpliv se že čuti v sedanjí vojni, še bolj pa se ga bo čutilo po vojni. (Reuter.)

Trgovinska pogodba med Anglijo in Turčijo

in njen politični pomen.

(Reuter.) Med Turčijo in Anglijo je bila te dni podpisana nova trgovinska pogodba. Turčija bo dobavljala Angliji poljske pridelke in rude, iz Anglije pa bo dobivala industrijske proizvode, stroje in lokomotive.

Dočim je bila pred sedanjo vojno Nemčija udeležena v turški trgovini s 50 odstotki, bo odslej vsa trgovina Turčije usmerjena v Anglijo.

V Londonu pripisujejo tej pogodbi velik političen pomen, ker je s tem izločen tudi gospodarski vpliv Nemčije na Turčijo. Nemčija se je zelo prizadevala, da bi sklenitev te trgovinske pogodbe preprečila, pa se to tudi von Pappenu ni posrečilo, dasi je znan kot spreten diplomat.

Nemško-romunski dogovor na deset let

Med Romunijo in Nemčijo je bil sklenjen dogovor, s katerim je Romunija svoje gospodarstvo docela podredila nemškemu. Nemci bodo izvedli gospodarsko obnovo države, Romunija pa jim bo dajala vse presežke svojega gospodarstva. Dogovor seveda ni samo gospodarskega, ampak tudi političnega značaja.

Petrolejski vrelci podzavljani.

romunska vlada reši i tudi vprašanje romunskih petrolejskih vrelcev, da jih bo mogoče izkoriščati, ne oziraje se na kakšne privatne interese tujih delničarjev. Te dni je bil objavljen zakon o razlastitvi petrolejskih vrelcev, ki jih prevzame država. Kakšno odškodnino bo plačala dosedanjim imetnikom, še ni znano. Z razlastitvijo je prizadet francoski, angleški in ameriški kapital.

Slike iz Španije

Švicarski dnevnik »La Sentinelle« prinaša vrsto pism iz Španije, ki jih listu pošilja poseben poročevalec. Iz obširnih člankov posnemamo:

Ko si preskrbiš od španskih konzularnih zastopstev v Švici potreben vizum, ti v potni list napišejo smer, po kateri smeš potovati v Španijo. Ko prideš na prvo špansko postajo, te cariniki skoraj do gola slečejo: skrbno namreč iščejo za pezetami; vsak uvoz in izvoz španskega denarja je najstrožje prepovedan. Na obmejni postaji vidiš napise, ki pravijo, da se mora v Francovi Španiji pozdravljati na fašistovski način.

Tudi vidiš povsod po deželi velike plakate, ki skušajo z ogromno propagando prikazati »novi red« s socialnega gledišča. Vendar je pa vsebina te propagande precej prazna in uboga: tisočkrat zagledaš stavek: »Arriba España«. Ta zidna literatura najbolj povečuje voditelj Franca in njegova podoba je narišana na vseh koncih in krajih;

Madrid, glavno mesto Španije, nudi pestro sliko. Opazovalca preseneča veliko nasprotje med velikimi krasnimi ulicami, razkošnimi palačami, ogromnimi trgovinami, lepimi nasadi po eni strani ter z nepopisno bedo nižjih slojev po drugi strani. Zdi se ti, da doživljaš

Hugojev roman »Notre Dame de Paris«. — V predmestjih na kupe beračev in umazanih, napol oblečenih otrok... V središču pa živi skupina ljudi — nekateri jo imenujejo »elito« — ki uživa vso orientsko razkošnost, kot da bi se ne bila ničesar naučila iz strašnih naukov še popolnoma sveže preteklosti. Na deželi pa primanjkuje kmetu in delavcu najpotrebnejših živil in kruha, ki je racioniran.

Madridu se poznajo sledovi zračnih napadov in delovanja topov; najstrašnejši so pa ti sledovi v mestni okolici, tam je še polno ruševin.

Da še Španija zdaleč ni pomirjena, priča tudi dejstvo, da sliči vsa država obsedenemu stanju. Na vsakem koncu vidiš vojake, policaje, falangiste in nešteto drugih pestrih uniformirancev. Vsi ti ljudje se oblačijo in žive na stroške države. Ker se pa ti ljudje ne morejo popolnoma izživljati v zasledovanju »notranjega sovražnika«, je treba njihovo zanimanje obrniti tudi v »zunanjo smer«. Zato zahteve po francoskem Maroku, Gibraltarju, celo po ameriških Filipinih...

Franco sam si gotovo ne upa tirati ljudstva v novo vojno avanturo, kajti znano mu je, da v deželi še tlijo močne nasprotne sile. Drugače je pa z nekaterimi »dinamiki« okoli Franca, tem se pa mudi.

Štiriletnico ustave v SSSR

so praznovali dne 5. t. m. SSSR sestoji iz 12 zveznih republik, čijih število pa se je sedaj povečalo na 17, ter so razdeljene po narodnosti v 20 in sedaj najbrž tudi več avtonomnih republik, 9 avtonomnih oblasti in 10 narodnostnih okrožij. Najvišji organ SSSR je vrhovni sovjet, ki ima dve zbornici: zvezni sovjet in sovjet narodnosti. Člani zveznega sveta se volijo tako, da pride na 300.000 prebivalcev po en poslanec, sovjet narodnosti pa sestoji iz 25 članov zvezne republike, 11 članov avtonomne republike, 5 članov avtonomne oblasti in 1 člana narodnostnega okrožja. Obe zbornici izvolita izmed sebe predsedstvo 37 članov. Predsedstvo ima vso zakonodajno in izvršilno oblast. Najvišji organ je vlada, t. j.

sovjet narodnih komisijev. Centralni vladi v Moskvi so pridržane zadeve: vojska, zunanje zadeve, zunanja trgovina, promet, pošta, brzojav in telefon ter radio, paroplovba, težka in obrambna industrija. Volitve v SSSR so tajne, enake in proporcionalne, toda kandidirati sme le komunistična stranka oziroma neopredeljeni. Po ustavi je sedaj Kalinin predsednik SSSR, pravi poglavar države pa je vendarle Stalin.

Velike slavnosti so se vršile ob proslavi štiriletnice ustave v SSSR

dne 5. t. m. Razen parad so bile javne prireditve, slavnostne seje, plesi in veselica. Na slavnostnih zborovanjih pa so proslavljali zlasti Stalina.

Madžari hočejo deliti dobro in slabo z ostalo Evropo. Madžarski minister Teleki je izjavil, da ni prav, da bi Madžari v sedanjem času imeli boljše, kot pa njihovi sosedi. Zato se je madžarska vlada odločila, da bo uvedla razne omejitve, zlasti tudi pri kruhu, ki bo odslej pečen iz zmesi pšenične in koruzne moke, dočim bo fino pecivo sploh odpravljeno. Takih omejitev in solidarnosti z ostalimi narodi Madžarska ni poznala niti v svetovni vojni, ko je bila kot sestaven del Avstro-Ogrske monarhije sama v vojni. Tedaj se v Avstriji ni moglo dobiti niti črnega kruha. Kruh je bil neka zmes koruznih storžev, slame, zmletega fižola in moke, ki ji človek ni vedel ne porekla, ne barve. Na Madžarskem pa so tedaj imeli pogače, kajzerce in kiflice, kolikor si je kdo pozelel. Avstro-Ogrska zastava je bila črno-rumena in ljudje so rekli, da je pravi simbol razmer, kajti v Avstriji so jedli ljudje črn kruh, na Ogrskem pa rumene kiflice.

Omejitev prodaje živil v Italiji. Doslej so v Italiji bile uvedene nakaznice za: mast, olje, kavo, sladkor, milo, od 2. decembra dalje pa tudi za moko, testenine in riž. Vsaka odrasla oseba ima pravico na 2 kg moke ali testenin na teden. V javnih lokalih se smejo servirati testenine gostom samo ob torkih in sobotah. Lokali so razdeljeni v 5 razredov in je dopustno servirati gostu v prvovrstnem lokalu

70 g, v lokalni zadnje vrste pa 110 gramov testenin za obed oz. večerjo.

V Italiji je boljše kot v Franciji, ljudje imajo več za jesti in zaloge Italije bodo zadostovale za čez zimo. Zato bo Italija lahko vztrajala do končne zmage, piše italijansko časopisje v odgovor angleškemu, ki razpravlja o pomanjkanju v Italiji.

Koliko se izda za nakup vojnega materijala? Anglija je v prvem letu vojne nakupila v Zedinjenih državah vojnega materijala za dolarjev 315.749.000 (dolar = 55 din).

185.000 brezposelnih je na Holandskem. To število je nizko, pravi DNB.

Tečaje za obrambo pred plinskimi napadi je v SSSR obiskalo v enem letu 6 milijonov ljudi. Tečaje je priredilo 36.000 organizacij.

Vojna v Afriki

(Reuter.) Angleško vojno poročilo pravi, da so letala dne 4. t. m. napadla italijanske kraje ob egiptski obali kot Eladen, Sollum in Sidi Barani ter neko motorizirano kolono v bližini Solluma. Pri Kasalli ob meji Eritreje so bili angleški napadi, ki so prizadeli Italijanom izgube. Pri Galabadu pa so se razvili artiljerijski boji.

Doma in po svetu

Radikali v Sloveniji so se razcepili. — En del se je priključil dr. Lazi Markoviču, dočim je dr. Puc ostal veren glavnemu odboru radikalne stranke. V dobi dr. Stojadinovića je del slovenskih radikalov šel z dr. Stojadinovičem, toda ta je sedaj pozabljen.

Italijanski fašisti proti Vatikanu. V »Regime fascista« piše bivši tajnik fašistične stranke Farinacci, da vatikanski radio veruje v angleško zmago in zato menda svari Francoze pred sodelovanjem z Nemci. S tem pa prihaja Vatikan v spor z nemškimi katoliki, čijih kardinal Bertram je nedavno pozval vse katoliške pisatelje, da naj ne pišejo ničesar, kar bi moglo škoditi interesom Nemčije v njenem boju za zmago.

Nemčija je predlagala Franciji, da naj bi zgradila za njo 2000 vojnih letal. Nemčija je svoj predlog podprla s tem, da bi se na ta način znatno omilila brezposelnost v kovinski industriji v Franciji. Kakor pa javljajo, je maršal Petain ta predlog odklonil, ker bi izdelovanje letal za nemško vojsko imelo za posledico bombardiranje francoskih tovarn po angleških letalcih.

Francoski letalci dezertirajo. V Franciji vlada nezadovoljstvo z vlado in njenimi načrti za bodočnost. Pa ne samo v Franciji, tudi v njenih kolonijah ne uživa vlada v Vichyju podpore. Za duh v vojski je zanimivo, da je te dni pristalo 15 francoskih vojnih letal iz Maroka v Gibraltarju, kjer so se letalci z letali vred stavili na razpolago generalu de Gaulleju.

Odstopil je francoski poslanik v Zedinjenih državah. Haye, ki je bil šele po zlomu Francije imenovan na to mesto.

O finančni pomoči Zedinjenih držav Angliji pišejo ameriški listi, da je Anglija imela v začetku vojne zlata za 4 in pol milijarde dolarjev, razen tega je dobila iz Amerike po 800 milijonov dolarjev letno za v Ameriko avoženo blago. Na podlagi tega sklepajo v Washingtonu, da Anglija še ne rabi finančne pomoči, kajti izkoristila je komaj en del svojih veličnih rezerv.

Zedinjene države in Sovjetska Rusija so se sporazumele. Tako vsaj izgleda. Kajti po daljših pogajanjih v Washingtonu, je vlada SSSR dovolila Zedinjenim državam, da odpro konzulat v Vladivostoku, dočim so doslej smele imeti konzulat samo v Moskvi, kjer je bilo tudi poslaništvo.

Mehika in Anglija sta zopet navezali diplomatske stike. L. 1938 je prišlo do prekinitve diplomatskih stikov med Mehiko in Anglijo zaradi tega, ker je Mehika podržavila petrolejske vrelce in s tem oškodovala interese angleških kapitalistov. Sedaj je ta spor poravnal in Mehika je sklenila obnoviti svoje zastopstvo v Londonu. Najbrž so v tem pravcu posredovale tudi Zedinjene države, ki so bile zaradi petroleja tudi sprte z Mehiko, pa so se že prej pobotale, kot pa Anglija.

Počasi se mobilizirajo sile Anglije. V Indiji vežbajo sedaj novo armado pol milijona mož, ki bo v prvi vrsti za obrambo angleške azijske posesti. Grade pa v Indiji tudi tovarne letal. Dočim so letalsko bazo v angleški trdnjavi

Singapore na Malakki (azijski Gibraltar), prevzele avstralske letalske sile.

Angleži sklicujejo konferenco Arabcev v Egiptu. Na konferenci hočejo organizirati Arabe proti silama osi. Nemčija in Italija pa izjavljata, da nočeta svojih bodočih imperijev zgraditi na zaslužnjenu Arabcev.

Kockajo, kdo bo ostal v tovarni. V usnjarni Janes v Rumi

je podjetje hotelo odpustiti 10 delavcev. Nazadnje je prišlo do sporazuma, da bo podjetje odpustilo samo pet delavcev, ki jih bo določil žreb. Izžrebanih je bilo pet delavcev, ki so pa potem izjavili, da bodo sedaj s podjetjem obračunali nadurno delo, ki ga jim podjetje ni plačalo.

Brivski pomočniki v Banjaluki so odprli svoje brivnice. Nahajajo se že 8 dni v gibanju, toda mojstri so gluhi za njih zahteve. Pomočniki upajo, da bodo na ta način mojstre pripravili do uvidevnosti.

Ali ovce ostrigejo predno gredo iz države? Iz države izvažamo sedaj izredno mnogo ovac. Prav bi bilo, ako bi se ravnateljstvo za zunanjo trgovino pobrigalo za to, da bi ovce pred izvozom ostrigili in pridržali volno za se. Ne gre, da volno izvažamo in jo potem zopet uvažamo, ako jo sploh dobimo.

Može bo zmanjkalo v Bjelovarnu, pišejo hrvaški listi, da si je Bjelovar kraj, ki leži sredi bogate žitne pokrajine. Hrvatska prehranjevalna organizacija »Pogod« je izjavila, da ni njena dolžnost, da se briga za aktivne kraje, ampak za pasivne.

Preganjanje spekulantov. V Novem Sadu so oblasti kaznovale trgovca z drvini Gezo Vanbergerja na 40.000 din globe in 10 dni zapore, ker ni hotel prodajati drv, da si jih je imel. Kmet J. Bertl iz Srbobrana pa je bil kaznovan na din 20.000 globe in 7 dni zapore, zato, ker ni prijavil vse zaloge žita.

Novo poštno poslopje v Karlovcu grade in bo stalo 4,5 milijonov dinarjev.

Se manjka kulture med delavstvom, zlasti med podeželskim. Iz Prekmurja in Medjimurja hodijo delavci v času žetve v Vojvodino in mnogi tudi v sladkorne tovarne, ki jih je precej v ondnotnih krajih. V Belem Manastirju se nahaja državna tvornica sladkorja, v kateri je bilo v letošnji kampanji zaposlenih 500 delavcev iz Medjimurja. Ti delavci so se te dni vračali domov. Na postaji je iz neznanega vzroka nastal med njimi prepir. Spopadli so se in noži so zapeli svojo pesem. Trije delavci so umrli na posledicah zabodljivih skornj na licu mesta, 47 pa je bilo lažje ranjenih. To je bila res prava bitka, v kateri je bila kar ena desetina udeležencev ranjena. Vzrok: alkohol in pomanjkanje kulture, ki je obenem tudi pomanjkanje srčne kulture.

Kako pijetno je pokopavanje mrtvih. — V Bosanski krajini so bile pretekli teden velike povodnji. Voda je poškodovala 2000 hiš, 1000 pa se jih je sesulo. Pri tej priliki se je razlila povodenj preko njiv in travnikov. »Slovenski dom« piše: »Pravtako je voda razlila številna pokopališča.« To se pravi, da je odplavila tudi mrličje iz grobov, ali pa vsaj poškodovala grobove tako, da jih je težko spoznati. In še se naidejo ljudje, ki trdijo, da je pokopavanje mrtvih bolj pijetno, kot pa vpepeljevanje. Zamislimo si na tudi, kaj pomeni poplava na pokopališčih z ozirom na zdravstvene in higienske prilike v prizadetih krajih, kjer večkrat ni druge vode kot podtalna iz vodnjakov.

»Delavska Politika« ne dobiva nobenih subvencij, zato poravnaj naročnino takoj!

A. M. de Jong:

[12]

Čuden cerkovnik

»OTROŠKA LETA MEREYNTJEJA GEYSENA«

In tako je ob pol sedmih klical zvon tako močno, s tako naglim in glasnim brnenjem svojega bronaste-ga zvoka, da so ljudje začudeni pogledovali kvišku in se drug drugega vpraševali, kako je mogoče, da je gospod župnik postal naenkrat tako dobre volje, da tako krepko in tako nebrzdano razigrano zvoni. Njihovo začudenje je bilo še večje, ko so prišli v cerkev in opazili dolgo postavo Flirefleterja, ki se je v baržunastih copatah, z obrazom kot bi hotel koga požreti, sukal okrog oltarja, prižigal sveče, razgrnil oltarni prt in pripravil mašno knjigo. Cerkovni obiskovalci so bili samo stari možički in ženi-ce ter otroci, kajti ostali ljudje so bili skoro vsi brez izjeme na polju.

Ministranta Mereyntje in Sjaante Bosters sta vsak hip pokukala iz zakristije okrog ogla na dolgo, široko postavo, ki si je dala opravka pred oltarjem in nespretno manevrirala z dolgim prižigalnikom, na čigar zgornjem delu je oklevajoče plamtela lučka voščene sveče.

»Ali bo ostal?« je vprašal Sjaante Bosters. »Mereyntje je skomizgnil z rameni in se smehljaj. »Upajmo,« je odgovoril veselo. »Flirefleter,« je modroval ministrant, »to bi bil res zabaven cerkovnik!«

Isti hip je prikrevsal Flirefleter proti zakristiji. Dečka sta stopila nekoliko vstran, da bi ga pustila mimo. Jezen ju je nadrl:

»Dajta, dajta, presneti fižol v stročju, zlezita že vendar v vajina krila, ne stojta tu ter ne prodajajta zija!... Saj nisem nobena opica na gugalnici!«

Toda niti njegov zadirčljiv glas, niti njegov mračen obraz nista mogla prestrašiti Mereyntjeja. Rado-večno ga je vprašal:

»Flirefleter, ali boš pri nas za cerkovnika?«

»Pri vas za cerkovnika?« je hripavo in zafrkljivo govoril velikan in zaničljivo pogledal na frkolina, ki sta se motala okrog njega. »Glej si no, glej, snrkavca, ali si mogoče domišljata, da sta župnika? Alo, alo, malo skočita, hop, hop, pritlikavca, sicer vama bom moral pomagati s kakšnim polenom!«

V tem trenutku je pomolil župnik glavo med vrat-mi in prijazno vprašal:

»Cerkovnik — ali bi mi hotel pomagati v moj talar?«

Slišalo se je skoro tako, kot da bi bil cerkovnik zaškripal z zobmi, ko je s stisnjenimi pestmi, glavo sklonjeno naprej, pripravljen, da se spusti v boj, stopil proti vratom. Sjaante Bosters se je nervozno podvival z napravljajanjem. Potrt je rekel svojemu tovarišu:

»Presneto, Mereyntje, ta ti je pa hud!« Toda Mereyntje se je smejal in izjavil z lahkim srcem:

»Kje neki, dečko, ta ne misli tako kot reče. Saj se vendar samo šali!«

Sjaante Bosters ga je neverjetno pogledal, toda ni bilo več časa, da bi o tem še naprej govorila, kajti župnik je vstopil napravljen in pripravljen, s pogr-njenim kelihom ob prsih. Za njim sta capljala do pred oltarja oba fantička, s povzdignjenimi rokami in maša se je začela.

To jutro so verniki z mnogo manjšo pobožnostjo sledili svetemu opravilu, kot pa Flirefleterju, ki se

je pojavil vsak hip in v mehkih copatah neslišno hodil naokrog ter izvrševal vsa ona drobna dela, ki spadajo v delokrog cerkovnika. Nato je jezne-ga obraza sedel v zanj določeno klop poleg oltarja in strmel pred se, roki na kolenih. Res pravi vzor sla-bega razpoloženja in zadržljivosti. Mehanično so mr-mrale stare tercijalke svoje molitve, pri tem pa ko-maj čakale, da bi mogle domov in se spotoma po-govoriti ter raznesti neverjetno novost po vsej vasi:

»Ali si že čula?«... Moj Bog!... Flirefleter, saj ga poznaš, ta krošnjar in lajnar... ta, da, prav ta je postal cerkovnik namesto Süusa Bedafeja? No, to bo lepa reč!

»Moj Bog, kaj praviš!... Saj vendar ni mogoče!« »Da, res je, naj umrjem, ako ni res! Danes jutraj je že stregel pri maši!«

»Flirefleter pa cerkovnik? Neverjetno!«

»Da, hudo je... Radoveden sem, kam bo to pe-ljalo!«

»Ta je pa res dobra... kar je res je pa res, mi smo blagoslovljeni s famoznimi cerkovniki! Najprvo svetohlinski lopov, ki prazni pušice, sedaj pa ima-mo celo že potepuha... Izgleda, da z našim žup-nikom ni nekaj v redu!«

Kakor je kazalo, se je obetalo ta dan še mnogo razburjenja in najbrž da bodo tudi še prihodnji dnevi izpolnjeni z zanimivimi razgovori o prošlosti in bo-dočnosti novega cerkovnika... Takoj po maši so odklopotala stare ženi-ce v svojih cokljah kar moč naglo vsaka na svoj dom in komaj da so utegnile spraviti svoje rute in molitvenike v omare, popiti skodelico kave ter pojesti kos kruha, so se že zopet odpravile z doma, v strahu, da bi jih utegnil kdo drugi prehiteti in sporočiti to nezaslišano novico bližnjim sosedom.

Iz naših krajev

LJUBLJANA

V Ljubljani so umrli trije sloveči zdravniki, dr. Tone Jamer, ki je kot vojaški zdravnik v Judenburgu rešil 8000 kranjskih Janezov fronte v svetovni vojni; vseuč. prof. dr. Janez Plečnik in kirurg primarij dr. Pavel Krajec.

CELJE

Zasebni nameščenci pridite na predavanja, ki ga priredi »Zveza privatnih nameščencev« v torek, dne 10. t. m. s pričetkom ob 20. uri v »Narodnem domu«. Predaval bo tov. Petek Josip o pomenu in razvoju pokojninskega zavarovanja za nameščence, dr. Reisman Avg. pa o najnovejši socialni zakonodaji.

Delo na razširitvi hodnika za pešce na Mariborski cesti je skoro zaključeno. Ljudje, ki so primorani to pot večkrat na dan premeriti, so v tem času okušali blagodatnih dobrih cest. K temu je pripomogel še bog Pluvius z obilnim dežjem, ki je cestišče spremenil v luže in blato. Avtomobili pa so skrbeli za to, da je bil vsak pasant, ki so ga dohiteli, primerno poslikan, kajti brozga izpod koles večjih avtomobilov je človeka oškropila tudi do vrh glave. Sedaj bo tega konec. Zaslužio ima delavstvo, ki je kljub slabemu vremenu dovršilo svoje delo. Nekaj pa bo pripomogel tudi mraz, ki bo povzročil, da se bo cestišče tudi osušilo in zmrazilo. Kar se pa razširitve hodnika tiče, začudi človeka, zakaj se ga ni povsod enako razširilo. Vsi hišni posestniki ob cesti so odstopili del svojih vrtov v ta namen, samo lastniku neke vile tega ni bilo treba storiti. Posledice ne bodo izostale. Ker bo hodnik na tem mestu ožji, bodo pasanti ob deževnih dneh še naprej izpostavljeni nevarnosti, da jih bo izpod avtomobilskih koles brizgajoča brozga na tem mestu dosegla tudi v bodoče, dočim se bodo na ostalem delu hodnika lahko umaknili tej nevarnosti.

TRBOVLJE

»SK Amater« — »SK Mars«. V nedeljo, dne 8. t. m. se bo odigralo zadnje kolo ligaškega tekmovalstva. »Amater« bo imel za slovo v gosteh »Marsa« iz Ljubljane. V prvi tekmi v Ljubljani so gostje premagali »Amaterce« z 2:0. Zaradi tega bodo naši sportniki rudarji napeli vse sile, da se z dostojno igro revanširajo za poraz. Sportna publika naj posesti v velikem številu to zanimivo tekmo in z dostojnim navijanjem podpre svoje moštvo. — Tekma se začne že ob 14.15 uri.

HRASTNIK

Steklarji, pozor! Splošna delavska strokovna zveza, podružnica v Hrastniku sklicuje na dan 8. t. m. s pričetkom ob 10. uri v društvenem lokalu pri Pečniku sestanek, na katerem se bodo obravnavala vprašanja, ki se tičejo delovnega razmerja steklarjev. Zato naj nihče ne manjka! — Odbor.

LASKO

Drobne novice iz Laškega. Dne 27. novembra t. l. dopoldne okrog 10. ure je na drugem železniškem prelazu v Marjagradcu skočil pod osebni vlak št. 518 tekstilni delavec, še samski 32 letni Ciril Knez, ki je bil v službi tovarne Gerkmann že več let. V tej tovarni je službo pustil ter si poiskal drugo v Mariboru, a bi moral na orožne vaje. Ker je služil, da bo medtem kdo drugi prevzel službo v Mariboru je obupal ter si končal življenje. Lokomotiva ga je vlekla od prelaza 40 m ter ga docela razmesarila. Pokojnemu Cirilu, ki je bil sicer vedno šaljiv, bodi ohranjen trajen spomin! — Prejšnji dan kmalu po poldnevu je skočil pod tovorni vlak med postajama Pragersko—Slovenska Bistrica še en laški občan 34 letni delavec Jakob Zavšek iz Brstnika pri Laškem. Kolesje mu je odrezalo obe nogi ter je v mariborski bolnišnici podlegel poškodbam. V smrt je šel po lastni izjavi zaradi nesrečne ljubezni. Lani je vlak povozil na tremerskem mostu tudi njegovega očeta. — Pri davčni upravi v Laškem je bil na lastno prošnjo upokojen davčni šef g. Franjo Adamič, na njegovo mesto pa je imenovan g. Stanko Pleskovič. — Iz našega mesta stalno odhajajo nameščenci rudnika TPD. Nekateri so premeščeni v Kočevje, drugi pa morajo v rudniška stanovanja v Rečici. Mogoče bo v Laškem sedaj kaj več stanovanj.

SENOVO PRI RAJHENBURGU

Vse cenjene naročnike obveščamo, da se je Senovem—Rajhenburgu preosnoval povereniški odbor našera lista, ki ga tvorijo ti-le drugi: predsednik Jurak Josip, blagajnik Herman Franc, odborniki: Zidarič Jože, Vučič Alojz in Hrušovar Anton. Prosimo vse cenjene naročnike, da poravnajo tekočo, kar tudi eventualno zaostalo naročnino pri zori omenjenih sodrugih poverjenikih in jim tako olajšajo njih delo. — Uprava.

Solo bodo baje prodali? V našem kraju se mnogo govori, da bodo zaradi prezahtovnosti prodali dosedanje šolske poslopje. Starši šolobvezne dece se upravičeno bojijo, da bi ne prišlo do kakšnih motenj pri pouku, kar bi bilo le v kvar šolski deci, kateri je tudi po zakonu treba omogočiti redni obisk šole. Sicer je pa ta govorica malo verjetna. Kje pa naj bi se potem vršil šolski pouk?

TRŽIČ

V vednost vsem pomočnikom. Tudi za obrtnike in trgovske pomočnike velja banska uredba o minimalnih mezdah. Dimnikarski pomočniki imajo na uro din 5.—, mizarski din 4.50, šivilje isto, uslužbenci gostiln, hotelov in kavarn din 3.75, krojači isto, brivci isto, ključavničarji din 5.—, čevljarji din 4.50, kleparji isto, stružarji 3.75, soboslikarji din 5.—. Hrana se jim sme zaračunati mesečno po din 240.— in stanovanje po din 60.—. Za trgovske pomočnike pa znaša mezda mesečno din 1150.—, hra-

MARIBOR

Težave okrog zadnje amnestije

Zadnji ukaz o amnestiji z dne 6. septembra je prinesel za Jugoslavijo prvič novost, da je bila obsojenim odpuščen kazen pogojno na ta način, da izplačajo preostanek kazni v denarju najpozneje do 6. decembra t. l. Ti denarni odkupni zneski pa pri ogromni večini amnestiranih znašajo po par tisoč dinarjev. Za 6 mesecev kazni je bilo treba plačati din 4500. Kdor ne bi do 6. decembra plačal, zgubi ugodnost amnestije in mora že prekinjeno kazen zopet nastopiti in odslužiti. Prizadeti so pa v kazenskih zadevah seve večinoma najrevnejši sloji, delavci in majhni posestniki ali kmetski sinovi, ki nimajo denarja, posebno pa ne tako visokih zneskov. Na ta način so se mogli poslužiti dobrote te amnestije le premožnejši obsojenci. Rečež ni mogel plačati in zato tudi ne pade pod udar amnestije. Večina amnestiranih je upala, da jim bo sodišče dovolilo odplačevanje amnestirane kazni v denarju na obroke, kakor dovoli tudi redno kazen odplačevati po obrokih. Drugi zopet so se nadejali, da bodo lahko denar v dogledni dobi prislužili in nato odplačali ter so prosili sodišče za odlog tega plačila. Vsled zadnji-

čas narasle draginje pa si seve zlasti delavstvo ni moglo ničesar prirediti tekom teh treh mesecev po izdani amnestiji in do danega roka 6. decembra zlasti delavci odkupniških zneskov niso mogli plačati. Sodišče pa je cel kup takih prošelj za odlog plačila in za odplačevanje v obrokih zavrnilo, ker v amnestijskem ukazu za take dobrote nima nobene podlage. Cela vrsta amnestiranih revnejših obsojencev, ki se je ob amnestiji dne 6. septembra rešila zapora, se bo vsled tega sedaj morala vrniti v jetnišnice in kaznilnice, če ne pride v zadnjem hipu kakšna sprememba to-zadevnih določil v amnestijskem ukazu, kar bi bilo seve želeli in upamo, da bodo sodišča in drugi poklicani činitelji pri vladi in ministristvu pravde, zadevno takoj nekaj ukrenili, ker bi bilo sicer iz gori navedenih razlogov socialno šibko prebivalstvo prehudo zadeto napram premožnejšim obsojencem. Pravni in socialni čut govori za take olajšave določb amnestijskega ukaza. Na sodišču razlagajo amnestijski ukaz tako, da je zgubil amnestijo, kdor do danes, dne 6. decembra ni denarja položil pri Hipotekarni banki.

Koliko dolgujejo železničarji? V tukajšnji delavnici državne železnice je bila te dni nabita posebna okrožnica železniške uprave, ki poziva vse uslužbence, da prijavijo vse svoje dolgov. Splošno znano je, da so železniški uslužbenci silno zadolženi, kar so že večkrat navajale tudi železniške organizacije, pa tudi časopisje je o tem že ponovno poročalo. Sedaj bo torej po naredbi uprave uradno ugotovljeno, koliko znašajo dolgov železniških uslužbencev. Verjetno bodo ti zneski ogromni, ker so železniški uslužbenci doslej prejeli skrajno nizke plače, z nastopom draginje pa se je njih gnotni položaj še zelo poslabšal. Prejeli so sicer skromne doklade oz. odškodnino ali nagrado za vršenje težke in naporne službe. Toda tudi ta povšičica prejemkov je naravnost malenkostna proti dvigu cen življenjskim potrebščinam. Znano pa je tudi, da draginja še vedno narašča, zato bi bilo prav, da bi končno tudi železniški delavci in uslužbenci dobili primerno zvišane prejemke, zlasti ker naše železnice niso pasivne, na drugi strani pa bo s 1. januarjem znatno povišana tarifa za osebni in tovorni promet na naših železnicah. Če bo statistika o prezahtovnosti služila v to svrhu, t. j. da bodo ugotovili življenjski standard tudi na podlagi dolgov železniških delavcev in uslužbencev, bo železniška uprava gotovo prišla do prepricanja, da je treba dosedanje prejemke železničarjev znatno povišati, da bodo lahko človeku dostojno preživljali sebe in svoje družine. Povšiče so potrebni vsi železniški uslužbenci, zlasti pa bi se bilo treba ozirati pri zvišanju prejemkov za delavce v delavnicah in kurilnicah ter pri progovzdrževalnih sekcijah, kjer so najslabše plačani.

Skrbimo, da ne bodo porasle cene pred prazniki. Vsako leto se je dogajalo, da so za praznike cene na trgu znatno poskočile. Letos, ko je itak vse že dovolj drago, je treba preprečiti vsako »praznično spekulacijo« s praznimi želodci, ki si žele za Božič kakšen majhen priboljšek. Tržno nadzorstvo ima v tem oziru hvaležen posel.

Kam bomo prišli, ako bo draginja še naraščala. Mleko na mariborskem trgu stane že din 3.50 liter in maslo se prodaja po din 60 za kg. Kdo si bo mogel še kaj privoščiti, ako bodo cene še naprej tako skokoma naraščale. Ne bo drugače — in to povdarjamo znova — vse cene bo treba maksimirati.

Pretekli teden je nemški konzul obiskal nemško manjšinsko šolo, v katero hodijo otroci nemških staršev iz Maribora. Ta obisk najlepše dokazuje, kako Jugoslavija spoštuje kulturne pravice svojih državljanov tuje narodnosti.

Čudno pozdravljanje mladine na ulici. — Narodnik našega lista nam piše: »Dne 27. novembra sem bil okrog 16. ure po opravkih v Barvarski ulici, kjer sem opazil kako je nek fantič, po zunanosti sodeč obrtniški vajenec, na tuj način pozdravil svojega tovariša, ki mu je na enak način odzdravil. Sledil sem dečku, ki je medtem nakupil menda malico za kakega pomočnika v Gregorčičevo ulico, kjer je v bližini Gamberinove dvorane odšel v neko obrtniško delavnico. Izgleda, da postoja v Mariboru verjetno neka tajna organizacija, ki uči svoj naraščaj pozdravljati na tuj način na ulicah.

Prah po cestah je naravnost neznosen, mnogo hujši kot poleti, ko je mogoče ceste vsaj parkrat na dan poskropiti. Pozimi je seveda škropljenje nemogoče, zato bi bilo želeto, da bi zapadlo vsaj toliko snega, da bi pokrtil cestišča in nas rešil prašne nadleže. Prah po cestah v mrzlih dneh je tudi zelo nezdrav pojav in najbrž gre mnogo obolenj na hripi baš na račun prahu, ki je v mestih na debelo okužen z bacili. Ljudje kašljajo in pljujejo po cestah in v teh izpljunkih, ki se pomešajo s prahom, so klice, ki povzročajo nadaljnjo okužbo ljudi, ki tak prah vdihavajo.

Deputacija železniških delavcev je minuli četrtek zvečer odpotovala v Beograd, kjer bo na pristojnih mestih intervenirala glede ureditve gnotnega položaja železniških delavcev.

Pouk na IV. deški ljudski šoli v Gosposvet-ski ulici je prekinjen, ker popravljajo pokvarjeno centralno kurjavo.

na se jim sme v naturi zaračunati mesečno po din 360.—, stanovanje pa po din 60.—. Na roko morajo dobiti mesečno din 730.—.

Udeležite se proslave
500-LETNICE
izum. premakljive črke
Janeza G. Gutenberg
7. XII. v Nar. gledališču
Dram. prikaz, vojaška
godba, pevski nastopi

O velikem ruskem mislecju in pisatelju Levu Tolstoju bo v ponedeljek, dne 9. t. m. predaval v »Vzajemnosti« pesnik S. Anton Tanc. Pričetek predavanja ob 20. uri v dvorani na Ruški cesti 7 (vhod nadvorišču).

O poneverbi večjega zneska v nekem mariborskem javnem zavodu se v zadnjem času mnogo govori po našem mestu. Poneverbo je baje zakrivil nek uslužbenec, ki ima še postranske zasluzke, zatorej ni tega storil iz potrebe, temveč verjetno iz lahkomišelnosti. Ker se pa zavod vzdržuje z javnimi sredstvi oz. so ta sredstva namenjena za otroke, bi bilo prav, da merodajni to vprašanje javno razčistijo in v slučaju, da so te govorice resnične, krivca izročijo sodišču.

Dve uri zamude je imel te dni nek osebni vlak iz Maribora, predno je došel do Zagreba. Potujoče občinstvo se je sicer teh zamud že nekako navadilo, vendar pa je čisto taka zamuda lahko izredno neprijetna stvar, zlasti če človek potuje po važnih opravkih. Tako nam poroča neka potnica, ki se je vozila s tem vlakom in bi bila morala v Zagrebu dohiti potnika, ki se je vozil z brzovlakom. Po voznem redu bi bila imela na razpolago dve polni uri za razgovor, ko pa je prispejala z dveurno zamudo v Zagreb, je zvedela, da je brzovlak ravno tri minute poprej odpeljal. Vsekakor bi bilo treba nekaj ukreniti, da se zamude vlakov na zagrebški progi čim bolj omejijo, če jih je nikakor ni mogoče popolnoma odpraviti. Poleg potnikov pa še neprimerno več trpi vlakospremno osebje, ki ne pride do pravega počitka in ne dobi za to nikake odškodnine. Teh zamud pa ni krivo občinstvo, kakor je zadnjič razglasilo ljubljansko železniško ravnateljstvo.

Nakaznice za kurjavo. Od 9. decembra t. l. naprej se bodo razdeljevale nakaznice za kurjavo osebam, katere prejemajo po sklepu seje mestnega sveta redno mesečno ubožno ali vzgojno podporo. Dobe se v socialno-političnem uradu mestnega poglavarstva, Rotovski trg 9, soba št. 3 po sledečem vrstnem redu: 9. dec. osebe z začetno črko rodbinskega imena od A do F, dne 11. dec. z začetno črko od G do J, dne 12. dec. z začetno črko od K do L, dne 13. dec. z začetno črko od M do P, dne 14. dec. z začetno črko od R do Š, dne 15. dec. z začetno črko od T do Ž. Vsak mora s seboj imeti knjižico, s katero dobiva podporo.

Razpored pridobnine in davka na poslovni promet za leto 1941 je razgrnjen na javen vpogled zavezanecem pri davčni upravi v sobi št. 5 do 11. t. m.

Po 26 letnem službovanju pri tukajšnjem državnem tožilstvu je bil te dni upokojen oficijal g. Ivan Žohar. Poprej je služboval kot paznik v tukajšnji kaznilnici.

Zveza strojnikov, strojevodij in kurjačev, podružnica v Mariboru vabi na redno mesečno sejo, katereba bo v nedeljo, dne 8. decembra ob pol 10. uri dop. v Sodni ul. 9-II. Pridite vsi! — Odbor.

Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD in njihovim upravičenim svojcem vrši v neodložljivih primerih in v odsotnosti pristojnega rajonskega zdravnika v nedeljo, dne 8. decembra g. dr. Toplak Lojze, Pobrežje, Aleksandrova cesta 6.

Kolo znamke Herkules je bilo ukrajeno delavcu Antonu Benčanu iz Sp. Dobrave pri Hočah.

Specialno trgovino za živila, divjačino, ribe in perutnino g. Greinerja v Gosposki ulici je prevzel g. Ivan Lah, kar je razvidno iz tozadnega oglasa.

Narodno gledališče. Petek, 6. dec. ob 15. uri: »Pikica in Tonček«. Premiera. Sobota, 7. dec. ob 20.30 uri: »Proslava 500 letnice Gutenbergga«. Nedelja, 8. dec. ob 15. uri: »Pikica in Tonček«; ob 20. uri: »Na cesaričin ukaz«.

POSLEDNJE VESTI

Nemško vojno poročilo. V južnem Atlantiku se je spopadla neka nemška križarka z neko angleško in je bila angleška poškodovana. Ne-ka podmornica je potopila 13.000 ton angleških ladij. Dne 5. decembra so nemška letala bombardirala London, Birmingham in Southampton. Povsod so ugotovila nove požare. Ponoči je bil cilj napadov London, pa tudi razne luke in letališča. Nemška letala so z bombami poškodovala ladje nekega konvoja. Angleška letala so preletela zahodno Nemčijo, pa niso metala bomb.

Italijansko vojno poročilo. Dne 5. decembra je nasprotnik v Albaniji nadaljeval s pritiskom na levo krilo italijanske armade (Porto Eddo in Argirocastro), ki se je odločno postavila v bran in izvršila več protisunkov. — V severni Afriki so italijanske čete napadle angleške postojanke in zaplenile mnogo orožja. Angleži so metali bombe na vojno luko Tobruk in ubili dve ženski ter več ljudi ranili.

Angleško in grško vojno poročilo. Dne 6. decembra javljajo iz Aten, da je grška armada v zadnjih 24 urah napredovala na vsej fronti. Zapadno od Peremetija je zavzela nov kraj. Italijanska vojska se umika, toda ne na kakšne nove postojanke, ampak proti morju. Zaenkrat ni nobenih znakov, da bi na kakšnem delu fronte hotela zadržati grško prodiranje. — Načelnik generalnega štaba maršal Badoglio je odstopil. Za njegovega naslednika je imenovan 62 letni maršal Cavallero, ki je bil med svetovno vojno v generalnem štabu generala Cadorne na soški fronti. — Nad Anglijo je bilo včeraj malo nemških napadov. Na poletu iz Anglije v Turin v Italijo, je neko angleško letalo preletelo to progo tja in nazaj v 9 urah, kar predstavlja rekord hitrosti.

20 ogromnih bombnikov so Zedinjene države prodale Angliji. Letala so odpremili čez Kanado.

Ogledovanje oporišč, ki so jih ustvarile Zedinjene države, sta izvršila Roosevelt in mornariški minister Knox. Knox se še sedaj mudi v Panamskem prekopu.

Zedinjene države bodo odobrile Španiji znaten kredit. Tudi z Anglijo je Španija uredila važna denarna vprašanja. Trdi se, da je to najboljši dokaz za to, da bo ostala Španija v sedanjih vojni nevtralna.

Romunski vseučiliški profesor dr. Marcu je izvršil samomor v zvezi z zadnjimi dogodki v državi.

Najemnine bodo znižali v Oslu na Norveškem s 1. januarjem za 10 odstotkov.

Pšenica v Turčiji stane po uradno določeni ceni 8 in pol pijastra za 100 kg.

Poplave v Posavju na Hrvaškem so povzročile za 20 milijonov dinarjev škode. Voda je zalila 20.000 ha plodne zemlje.

Novo gledališče so otvorili v Splitu dne 5. t. m. na slovesen način.

IZ ČEŠKE

Jan Kubelík, znameniti češki umetnik-violinist, je umrl dne 4. t. m. v Prahi.

Prvi nemški finančni prezident. Iz Berlina je prispel v Prago novo imenovani vrhovni finančni prezident za Protektorat Češke in Morave, dr. Gross, ki ga je spremljal rajhovski minister financ grof Schwerin von Krosigk. V urad ga je uvedel, po svečanem sprejemu v slavnostni dvorani Cerninske palače, protektor von Neurath in so se udeležili svečanosti zastopniki nemške armade, višji vodja SA dr. von Burgsdorff in drugi višji uradniki Protektorata ter zastopniki rajhovske vlade. LBM javlja, da je imenovanje tega »Oberfinanzpresidenta« v zvezi z odpravo carinskih mej med Nemčijo in Češko.

Ne kurite tjavendan! Praški listi objavljajo poziv tiskovnega urada »Narodne Zajednice« pod naslovom »Netopte zbuhdarma!« Poziv pravi, da je škoda vsakega grama premoga, ki zgori v pečeh brez koristi. Vlada je zaradi tega izvedla propagando za izboljšanje pečij in dimnikov ter uvedla v to svrhu posebne strokovne tečaje za pečarje in dimnikarje. Novi štedilniki dobe že po pol leta kurjenja razpokline, skozi katere vdira v ognjišče mrzel zrak in se s tem zmanjšuje izdatnost kurjave. Po enem letu postane ognjišče že tako slabo, da je neobhodno potrebno popravila. Izdatki za takšno popravilo se prištedijo pri gorivu že v dveh mesecih. Enako skrb zahteva dimnik. Če dobro vleče, je izpolnjen že glavni pogoj pravilne kurjave.

Popis domačih zajcev je odredila vlada v statistične svrhe in v časopisih izrecno opozarja, da to popisovanje nima nobenega drugega namena ter zato priporoča, da bi bili ljudje s popisnimi komisariji uslužni. Vsako drugo uganibanje o namenu tega popisovanja je neresnično in strah pred popisovanjem brez podlage.

Iz Slovaške

Izganjanje židov. V Bratislavi in v mestu Prešovu so se morali židje izseliti iz glavnih ulic. Na vzhodnem Slovaškem so bili tudi izvedeni vsi ukrepi, da se pospeši arizacija malih obrtnih podjetij. ČTK.

Ing. Karmasin v Prahi. Državni tajnik SS-skupinovodja K. Frank v Protektoratu je v Černinski palači minuli petek sprejel predstavnika Nemcev v Slovaški, državnega tajnika F. Karmasina.

Podpora slovaške industrije. Slovaški parlament je sprejel zakon o podpori slovaški industriji, ki baje krije večino svojih potreb na surovinah v lastni državi. Zakon določa pristojnost državnih uradov pri poseganju v industrijska podjetja, pogoje, po katerih je dovoljena razlastitev za ustanovitev novih industrijskih podjetij, nadalje se določajo ugodnosti za davke in druge javne datjave ter jamstvo države pri ustanavljanju industrijskih podjetij. Do 1 milijona ks lahko nudi jamstvo sam minister financ, za višje vsote je potrebna odobritev parlamentarnega nadzornega odbora.

Veliko izbiro zimskega blaga

v češki in angleški kvaliteti v čisti volni po znano nizkih cenah

za moške obleke in plašče, damske kostume in plašče, hubertuse, oficirske in železničarske uniforme ter krojaške potrebščine dobite samo v

Češkem magazinu

Maribor, Ulica 10. oktobra (pri glavni policiji)

Volitve delavskih in nameštenskih zaupnikov za leto 1941

Po »Služb. novinah« od 29. XII. 1927. se imajo vsako leto v mesecu januarju vršiti volitve delavskih in nameštenskih zaupnikov.

Delavski in nameštenski zaupniki, kakor tudi njih namestniki se volijo redno v mesecu januarju vsakega leta.

Volitve se imajo vršiti z neposrednim tajnim glasovanjem po kandidatih listah (proporčni volilni sistem).

Število delavskih zaupnikov se ravna po številu delavcev, ki so zaposleni v dotičnem podjetju in sicer tako-le:

- V podjetju, v katerem je zaposlenih:
  1. do 20 delavcev volijo vsi enega zaupnika;
  2. od 21 do 50 delavcev volijo ti največ tri zaupnike;
  3. od 51 do 100 delavcev volijo ti največ štiri zaupnike;
  4. od 101 do 150 delavcev volijo ti največ pet zaupnikov;
  5. od 151 do 450 delavcev volijo ti največ šest zaupnikov;
  6. če je več nego 451 delavcev, voli vsakih nadaljnjih 50 delavcev po enega zaupnika.
- Toda skupaj ne smejo nikoli voliti več nego 16 zaupnikov.
- V podjetjih, v katerih je poleg delavcev zaposlenih več nego 10 nameštencev, smejo tako delavci, kakor tudi nameščenci voliti svoje posebne zaupnike.

V podjetjih, ki volijo skupno tri ali več zaupnikov, morajo izvoliti enega zaupnika nameščenci.

Če je podjetje sestavljeno iz več samostojnih oddelkov, sme izvoliti vsak oddelke posebnih zaupnikov; vendar pa ne sme biti skupno število teh zaupnikov večje, nego število zaupnikov in njih namestnikov, ki je določeno za isto podjetje.

Aktivno volilno pravico imajo vsi delavci obojega spola, ki so ob času volitve zaposleni v podjetju in so dovršili 18. leto.

Pasivno volilno pravico imajo ob pogoju, da uživajo državljske pravice, vsi polnoletni in pisni volilci obojega spola, zaposleni v podjetju.

Mandat izvoljenih delavskih in nameštenskih zaupnikov, kakor tudi njih namestnikov, traja eno koledarsko leto.

Kdo tvori volilni odbor?

Volitve delavskih in nameštenskih zaupnikov, kakor tudi njih namestnikov izvajajo volilni odbori.

V onih podjetjih, kjer so delavci tudi prej volili svoje zaupnike, sestavljajo ti zaupniki volilni odbor ter izvedejo nove volitve po teh navodilih.

V onih podjetjih, kjer delavci doslej niso volili svojih zaupnikov, ali kjer so vsi zaupniki izgubili mandat, izvede volitev poseben volilni

vihi hiš gg. Završniku in Repinu ter morata navrtati vodnjake za talno vodo. Toliko v pojasnilo vsem graditeljem v Rimskih toplicah.

SELNICA OB DRAVI

O naši novi šoli se je že dosti pisalo. — Pisalo se je o njenem velikem prosvetnem in kulturnem pomenu za Kobansko, pa tudi o pomanjkljivosti. Preden pa se bo začel pouk v tej novi šoli, bo potrebno rešiti še eno važno vprašanje? Kdo bo odslej šolski sluga? Govori se, da jih je mnogo, ki se potegujejo za to mesto. Če namerava občina nastaviti novega šolskega slugo, kaj naj postane dosedanj sluga, ki je to službo opravljal že kakih 20 do 30 let v splošno zadovoljstvo in za malenkostno plačo. Ali naj postane na stara leta brezposeln? Tudi na tem vprašanju so zainteresirani vsi občani, ker pravilno reševanje socialnega vprašanja je v teh časih še posebej važno. — Občan.

Ivan Kravos

Maribor, Aleksandrova cesta 13

priporoča: ročne torbice, aktovke, denarnice, nahrbtnike itd. kot zelo praktična

Božična darila

Vsakovrstne

odpadke papirja in cunj kupuje in plačuje po najvišjih dnevnih cenah

B. ŽELEZNIK

trgovina vseh vrst surovin (telefon 27-43)

Maribor, Pobrežje, Cankarjeva 16

Hakupovalnica: Maribor, Kopalniška in vogal Pijavke-Tržališče (Gustnig)

»DRAVA«
zavarovalnica malega človeka

Maribor, Sodna 1, v lastni palači

Domači zavarovalni zavod — zavaruje za smrt in doživetje — za doto in gospodarsko osamosvojitvev — za rento, starostno preskrbo, preužitke, pokojnino — denar zavarovancev (njihova premijska rezerva) je varno naložen.

Kdor želi sebi in svojcem dobro, se zavaruje pri »Dravi«! Zahtevajte prospekte in obisk zastopnikov!

Strašna železniška nesreča pri Blanci

Dva železničarja mrtva in več ranjenih

Komaj par dni po nesreči pri Sevnici, kjer je iztirilo osem vagonov tovornega vlaka, se je dogodila dne 5. t. m. popoldne okrog 2. ure strašna nesreča 4 km od Sevnice proti Blanci. Od Sevnice je vozil proti Zagrebu brzotovorni vlak, ki so ga spremljali mariborski železničarji. Naproti pa je tedaj pripeljal tovorni vlak iz Zagreba.

Očividci nam poročajo, da sta vlaka pripeljala vsak iz enega konca dolgega ovinka in strojevodji, ki sta opazila pretečo nevarnost,

odbor. Ta volilni odbor sestavljajo najstarejši delavci dotičnega podjetja, ki jih mora biti toliko, kolikor je zaupnikov, ki se volijo v dotičnem podjetju.

Volilni odbor ne sme imeti manj nego tri člane. Potemtakem se mora volilni odbor v podjetjih, v katerih se ne voli več zaupnikov nego dva, izpolniti izmed delavcev, ki so najdalje zaposleni v dotičnem podjetju.

Volitve se lahko izvrše po skrajšanem volilnem postopku, če se zedinijo na tak postopek zainteresirane strokovne organizacije delavstva in podjetnik in če pristanejo na ta sporazum tri petine delavcev dotičnega podjetja, ali po rednem postopku, predpisanem v »Navodilih za volitve delavskih in nameštenskih zaupnikov«. Navodila o postopku v obeh slučajih bodo dobili zainteresenti na zahtevo pri svojih strokovnih organizacijah.

V podjetjih z manj kakor 10 zaposlenimi delavci se določijo zaupniki brez formalnega postopka tako, da sporoče zaupnika delavci poslodavcu in Delavski zbornici.

sta z vso silo začela zavirati na razdaljo 300 metrov. Težkih vlakov pa na tako razdaljo ni mogoče več ustaviti. V trenutku se je razlegel strašen pok, vlaka sta se zaletela drug v drugega. Na progi je ostalo samo še strašno razsulo razbitih vagonov.

Dočim sta strojevodja in kurjač tovornega vlaka iz Zagreba pravočasno skočila z lokomotive, sta strojevodja Koritnik Jože in kurjač Jeromen Janez ostala na lokomotivi in našla smrt pod razvalinami.

Ponesrečeni kurjač Jeromen se je šele pred 14 dnevi oženil, dočim so otroci ponesrečenega Koritnika že odrasli.

Zavirači in ostalo osebje obeh tovornih vlakov je dobilo k sreči samo manjše poškodbe.

Proga Zagreb—Ljubljana oz. Maribor je za par dni pretrgana. Osební promet se bo vršil s prestopanjem, brzovlaki pa bodo vozili čez Dolenjsko, s šesturno zamudo.

Ta grozna nesreča na tej progi, ki je postala že slovita zaradi nesreč, naj bo opomin odgovornim činiteljem, da uredijo promet na drug način, ki bo zajamčil večjo varnost za železniško osebje in potnike.

Bolje je, ako se par tovornih vlakov dnevno opusti, kakor pa da potem, zaradi razdrte in zatrpane proge po cele dneve ni mogoč noben promet. Proga je enotirna. Železniško osebje pa tudi ne more ustvarjati čudežev, zlasti še, ker je treba računati z vednimi zamudami v prometu. Mogoče je nekaj krivde tudi v tem, da proga Zidani most—Zagreb spada polovico pod ljubljansko, polovico pa pod zagrebško železniško ravateljstvo.

Norveška policija je vzdolž zahodne obale odkrila mnogo tajnih radio postaj, ki so baje obveščale Angleže o kretanju nemškega vojskva. S tem v zvezi je bilo izvršenih več aretacij. (Stefani.)

Delavski pravni svetovalec

Spor za mejo (Zabukovca)

Vprašanje: Med mojim delom gozda in med delom mojega sosedu že nad 70 let ni nikakih mejnikov in so moji starši tako uživali gozd, ne da bi se sosed temu zoperstavil. Na istem kraju, kot so to storili že mnogokrat moji starši, sem posekal letos nekaj dreves. Sosed pa je začel sedaj naenkrat trditi, da sem posekal les na njegovem delu gozda. Da se ne bi prepirala, sva se dogovorila, da pustim posekan les na kraju, kjer sem ga posekal in da bo državni geometer ugotovil mejo in postavil nove mejnike. Ko je geometer to izvršil, se je izkazalo, da sem res posekal les na prostoru, ki pripada sosedu. Sosed mi grozi, da bo zahteval povračilo škode za posekan les in sicer tudi za nazaj za vseh 70 let, ko so se moji starši na tem prostoru sekali. Ali bo s pravdo uspel?

Odgovor: Dogovor, sklenjen med Vami in sosedom, je seveda obvezen za oba. Ker ste v skladu z dogovorom pustili posekan les na kraju sekanja, je mogoče razumeti vaš dogovor le tako, da bo geometer odločil o

tem, komu pripada posekan les, s tem da bo ugotovil mejo in postavil mejnike. Zaradi tega ste sedaj dolžni sosedu izročiti posekan les. Ne more pa zahtevati sosed povračilo škode vsled zadnjega sekanja, še manj pa povračilo škode za les, katerega ste posekali. Vi še preje, odnosno so to storili Vaši starši, ker ste uživali sporni del parcele v miru že tako dolgo dobo, da lahko zahtevate lastništvo spornega dela gozda.

Pravice nezakonite žene železniškega vpokojenca (Maribor)

Vprašanje: Sem železniški vpokojenec in živim skupaj z neko vdovo, ki skrbi zame. Ali ima ta vdova pravico do železniške legitimacije in če lahko dobi po moji smrti pokojnino ali vabče kako podporo?

Odgovor: Nezakonita žena nima pravice do železniške legitimacije. Tudi nima pravice do pokojnine po Vaši smrti. Pač pa uživa nezakonita žena iste pravice kot zakonita pri bolniškem zavarovanju, v kolikor ste kot vpokojenec še član in imate tudi njo prijavljeno.

Z odličnim spoštovanjem

Ivan Lah

specialna trgovina za živila, dječjačino, ribe in perutnino
Maribor, Gosposka 2, telefon 25-03

ŠE VEDNO KUPITE DOBRO IN PO UGODNIH CENAH

Rokavice, nogavice, pletenine, bluze, jopice, sviterje, žemperje (lastni izdelki). Volna, preja za strojna ročna dela. Kombineže, modrčke, srajce svilene in flor nogavice itd. Oblekce, platno, odeje, predpasnike, rute. Blago, perilo za ženske, moške, otroke. Šivilske potrebščine, galanterija.

OSET »MARA«, Koroška cesta 26 (Poleg tržnice — Vodnikov trg).

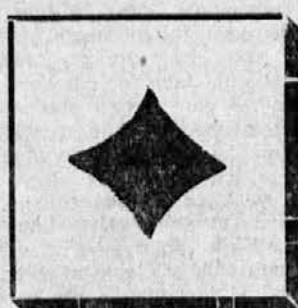
Stavbne parcele

Več krasnih stavbnih parcel in njiv naprodaj v bližini Celja. Poizve se v upravi »Delavske Politike«, Celje, Delavska zbornica

Krznna

vseh vrst izdelave, popravila in moderniziranje plaščev, jopic i. t. d. Solidne cene in točna izdelava!

ŽELEZNIK VALENTIN
MARIBOR
Kopalniška ulica 2

Za zimo
KARO čevlje

Maribor, Gosposka ulica 13